

K E L T A I N E N K I R J A S T O

The background of the cover is an abstract composition. It features a large, dark blue silhouette of a house with a chimney, positioned in the lower half. The upper half is filled with various geometric shapes and patterns in shades of blue, yellow, and white. Some areas have a cross-hatch or grid-like texture. The overall effect is layered and artistic.

ELIZABETH STROUT

Burgessin pojat

K E L T A I N E N K I R J A S T O

ELIZABETH STROUT:

Nimeni on Lucy Barton (2016, suom. 2018)

Kaikki on mahdollista (2017, suom. 2019)

Olive Kitteridge (2008, suom. 2020)

Pikkukaupungin tyttö (1998, suom. 2001/2020)

Olive, taas (2019, suom. 2021)

Voi William! (2021, suom. 2022)

Lucy meren rannalla (2022, suom. 2023)

Burgessin pojat (2013, suom. 2025)

ELIZABETH STROUT

Burgessin pojat

Suomentanut

KRISTIINA RIKMAN

TAMMI
HELSINKI

Suomentaja kiittää kustannustoimittaja Helmi Kerästä.

Ensimmäinen painos

Englanninkielinen alkuteos *The Burgess Boys* ilmestyi Yhdysvalloissa 2013

Copyright © 2013 by Elizabeth Strout

This edition published by arrangement with Random House,
an imprint and division of Penguin Random House LLC

Suomenkielinen laitos © Tammi ja Kristiina Rikman 2025

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Painettu EU:ssa

ISBN 978-952-04-6715-9

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@tammi.fi

Puolisolleni
Jim Tierneylle

Prologi

Juttelimme äidin kanssa paljon Burgessin perheestä. ”Burgessin mukuloiksi” hänellä oli heitä tapana kutsua. Useimmiten keskustelimme puhelimesta, minähän asuin New Yorkissa ja hän Mainessa. Mutta tulivat he puheeksi silloinkin kun kävin äidin luona ja asuimme hotellissa. Äiti ei ollut asunut monestikaan hotellissa ja hän innostui siitä niin, että meille tuli tavaksi istua vihreässä huoneessa – seiniä kiersi vaaleanpunainen ruusukuvio – puhumassa menneistä ajoista, ihmisistä jotka olivat muuttaneet pois Shirley Fallsista ja niistä jotka olivat jääneet. ”Olen tässä muistellut niitä Burgessin lapsia”, äiti sanoi, avasi verhot ja katseli koivuja.

Burgessin lapsista oli tullut hänelle pakkomielle, varmaan siksi että kaikki kolme olivat joutuneet kärsimään julkisuudesta ja myös siksi että äiti oli opettanut heitä vuosikausia neljäsluokkalaisten pyhäkoulussa. Pojat olivat hänen suosikkejaan. Jimistä hän piti siksi, että vaikka poika oli temperamenttinen jo tuolloin, hän sentään yritti hillitä tunteitaan. Ja Bobista hän piti siksi että tällä oli suuri sydän. Susanista hän ei niinkään piitannut. ”Kuten ei kukaan muukaan, mikäli tiedän”, hän sanoi.

”Susan oli nätti pienenä”, minä muistelin. ”Kihara tukka ja suuret silmät.”

”Ja hänellä oli se sekopää poika.”

”Surullista”, minä sanoin.

”Elämässä on paljon surullisia asioita”, äiti sanoi. Me olimme molemmat siihen aikaan leskiä ja hänen sanottuaan sen laskeutui hiljaisuus. Sitten jompikumpi meistä sanoi, että onneksi Bob Burgess oli lopulta saanut kunnon vaimon. Vaimo, Bobin toinen ja toivottavasti viimeinen, oli unitaarikirkon pappi. Äiti ei pitänyt unitaareista, hänestä he olivat ateisteja jotka eivät malttaneet jäädä paitsi joulun iloista, mutta Margaret Estaver oli kotoisin Mainesta ja se riitti. ”Olisihan Bob voinut naida jonkun newyorkilaisenkin, asui kaupungissa sentään vuosikausia. Ajattelen nyt miten kävi Jimin joka nai sen connecticutilaisen hienostelijan.”

Jimistä keskustelimme pitkään, kuinkas muuten: miten hän oli muuttanut Mainesta hoideltuaan murhasyytteitä yleisen syyttäjän virastossa, miten olimme toivoneet että hän olisi pyrkinyt kuvernöörin virkaan ja miksi hän ei sitten kumminkaan ryhtynyt toimeen, ja sitten me – tietenkin – keskustelimme siitä vuodesta, joka kului Wally Packerin oikeudenkäynnissä, ja jolloin Jim oli illasta toiseen uutisissa. Oikeudenkäynti oli niitä ensimmäisiä, jotka televisioitiin ja myöhemmin O. J. Simpson sai Packerin oikeudenkäynnin painumaan unholaan, mutta silloin Jim Burgessillä oli ympäri maata kannattajia, jotka seurasivat ihmeissään miten hän sai vapautettua lempeältä näyttävän sultahden Wally Packerin, jonka hunajainen ääni (Take this burden from me, the burden of my love) oli saatellut suuren osan ikäpolvestamme aikuisuuteen. Wally Packerin, jonka sanottiin maksaneen valkoihoisen tyttöystävänsä tappamisesta.

Jim kävi oikeutta Hartfordissa, missä ihonväri otettiin vakavasti, ja sanottiin että hänen valamiehistönsä valinta oli loistava. Sitten hän kuvasi kaunopuheisesti ja kärsivällisesti miten petollisia olivat rikollisuuden perusaineokset, aie ja toteutus, jotka nivoutuivat yhteen muodostamaan rikoksen – tai tässä tapauksessa eivät nivoutuneet. Sanomalehdissä julkaistiin sarjakuvia, joissa yhdessä nainen tuijotti sotkuista olohuonettaan ja sanoi: ”Jos minä aion siistiä tämän huoneen niin milloin se siistiytyy?” Gallupkyselyt osoittivat että suurin osa ihmisistä uskoi äidin ja minun tavoin että Wally Packer oli syyllinen. Mutta Jim teki uskomattoman työn ja sen ansiosta hänestä tuli kuuluisa. (Eräs aikakauslehti valitsi hänen vuoden 1993 seksikkäimmäksi mieheksi, eikä edes minun äitini, joka inhosi jo pelkästään sanaa seksi, pannut sitä pahakseen.) O. J. Simpsonin puhuttiin haluan Jimin unelmatimiinsä, lehdistössä liikkui kaikenlaisia huhuja, mutta kun Burgessien leiristä ei vastattu huutoon, päätettiin että Jim ”lepäsi laakereillaan”. Packerin oikeudenkäynnissä oli riittänyt jutun juurta äidin ja minun juttuhetkiin silloin kun välimme eivät olleet parhaimmillaan. Mutta se oli mennyttä se. Kun minä nykyään lähden Mainesta, suikkaan suikon äitikullalle ja kerron miten rakas hän on ja hän sanoo samat sanat.

Kerran kun soitin hänelle New Yorkista kahdennenkymmenennenkuudennen kerroksen asunnostani ja katselin ikkunasta hämärää, joka laskeutui kaupungin ylle ja valot syttyivät kuin tulikärpäset edessäni aukeavan kaupungin rakennuksiin, sanoin: ”Muistatko kun Bobin äiti lähetti hänet psykiatrille? Lapset puhuivat siitä leikkikentällä. Bobby Burgess joutuu käymään pöpien lääkäriellä.”

”Penskat on kaameita” äiti sanoi. ”Herranen aika.”

”Siitä on kauan aikaa”, koetin pehmentää. ”Ei siellä silloin kukaan käynyt psykiatrilla.”

”Ajat ovat toiset”, äiti sanoi. ”Minun kansantanssiryhmäni ihmisillä on lapsia, jotka käyvät terapiassa ja kaikilla on jokin lääkitys. Eikä kukaan salaile sitä.”

”Muistatko sinä Burgessin poikien isän?” Olin kysynyt samaa ennenkin. Meillä oli tapana toistella samoja asioita.

”Muistan. Pitkä mies, muistaakseni. Töissä tehtaalla. Työnjohtajan tapainen. Ja sitten vaimo jäi yksin.”

”Eikä mennyt uusiin naimisiin.”

”Ei mennyt”, äiti sanoi. ”Enkä tiedä olisiko hänellä siihen aikaan ollut vientiäkään. Kolme pientä lasta. Jim, Bob ja Sue.”

Burgessien talo oli ollut mailin päässä kaupungin keskustasta. Se oli pieni talo, mutta suurin osa taloista siinä osassa Shirley Fallsia oli pieniä, tai eivät suuria. Talo oli keltainen ja se oli kukkulalla, jonka toisella puolella oli niitty, jonka muistan keväisin olleen niin vihreä, että lapsena toivoin olevani lehmä, jotta voisin syödä koko päivän ruohoa joka näytti niin mehevän houkuttelevalta. Burgessin lähi-
niityllä ei ollut lehmiä eikä edes keittiöpuutarhaa, mutta loi se hiukan maaseudun tuntua kaupungin liepeille. Rouva Burgess vietti joskus kesäisin aikaa etupihalla, kiskoi letkua pensaan ympäri, mutta koska talo oli kukkulalla, hän näytti aina kovin etäiseltä ja pieneltä, eikä hän vastannut isän tervehdykseen kun ajoimme ohi, varmaan hän ei huomannut vilkutusta.

Ihmiset kuvittelevat että pikkukaupungeissa juorutaan, mutta kun minä olin lapsi kuulin harvoin aikuisten puhuvan toisten asioista ja Burgessin perheen tilanteesta vaiet-

tiin niin kuin muistakin tragedioista, kuten Bunny Fogg-parasta, jokaCOMPASTUI kellarinsa portaissa ja löydettiin vasta kolmen päivän päästä tai rouva Hammondista, jolta löytyi aivokasvain juuri kun lapset olivat lähdössä opiskelemaan tai hassahtaneesta Annie Daysta, joka nosti helmansa korviin poikien edessä vaikka oli melkein kahdenkymmenen ja vielä yläkoulussa. Lapset – pikkulapset etenkin – ne juorusivat ja ilkeästi. Aikuiset panivat meidät kuriin ja järjestykseen, joten jos jonkun kuultiin välitunnilla sanovan että Bobby Burgess ”oli tappanut isänsä” tai ”hän joutui käymään pöpien lääkäriellä”, loukkaaja lähetettiin rehtorin kansliaan, hänen vanhemmilleen soitettiin eikä välipalaa saatu. Eikä niin usein käynytäkään.

Jim Burgess oli minua kymmenen vuotta vanhempi, ja se sai hänet vaikuttamaan yhtä saavuttamattomalta kuin joku julkkis, mitä hän tavallaan jo olikin: jalkapalloilija ja luokan johtajaoppilas ja oikein komea tummatukkainen poika, mutta kovin totinen hän oli, muistan etten koskaan nähnyt hänen silmiensä hymyilevän. Bobby ja Susan olivat Jimiä nuorempia ja he kävivät joskus lapsenvahteina minulle ja siskolleni. Susan ei meistä juuri perustanut vaikka hän yhtenä päivänä päättikin että me nauroimme hänelle ja otti meiltä pois keksit, joita äiti aina jätti meille kun lähti isän kanssa ulos. Yksi siskoistani lukitsi itsensä vastalauseeksi kylpyhuoneeseen ja Susan kiljui että soittaisi poliisille. Muistaakseni ei tapahtunut mitään eikä poliisikaan tullut paikalle, mutta äiti oli hämmästynyt kun keksit olivat syömättä kun hän palasi kotiin. Joskus Bobby tuli lapsenvahdiksi ja kantoi meitä vuoronperään reppuselässä. Tunsin olevansa jonkun tutun ja turvallisen hoivassa, kun hän käänsi päätään ja kysyi: ”Oletko ok? Onko kaikki kunnossa?” Ker-

ran kun yksi siskoistani juoksi pihatiellä ja kompastui ja naarmutti polvensa verille, Bobby oli hirveän huolissaan. Hän pesi polven isolla kädellään. ”Kas niin, reipas tyttö. Kohta olet taas kunnossa.”

Siskoni muuttivat aikuisina Massachusettsiin. Mutta minä menin New Yorkiin eivätkä vanhempani olleet miellissään. Se oli petos suvussa jonka juuret ulottuivat aina 1600-luvulle asti. Esi-isäni olivat olleet ärhäköitä ja kokeneet kovia, sanoi isä, mutta New Yorkin synninpesään he eivät olleet koskaan astuneet. Minä nain newyorkilaisen – sosiaalisen ja varakkaan juutalaisen miehen, ja se pahensi asioita. Vanhempani eivät vierailleet usein. He taisivat pelätä suurkaupunkia. Mieheni vaikutti heistä vieraalta ja sekin pelotti heitä ja samoin taisivat tehdä lapsenikin; he vaikuttivat varmaan nenäkkäiltä ja pilalle lellityiltä, heidän huoneensa olivat sotkuiset ja täynnä muovileluja ja kasvetuaan he ottivat renkaan nenäänsä ja värjäisivät tukkansa siniseksi ja violeteiksi. Välimme olivat vuosia huonot.

Mutta kun mieheni sitten kuoli, samana vuonna kun nuorimmaiseni lähti opiskelemaan, äitini, joka oli jäänyt leskeksi vuotta aiemmin, tuli New Yorkiin ja silitti otsaani niin kuin oli silittänyt, kun olin pienenä ollut vatsataudissa, ja sanoi surevansa sitä, että olin menettänyt sekä isän että mieheni niin lyhyen ajan sisällä. ”Voisinko jotenkin auttaa?”

Makasin sohvalla. ”Kerro jotain”, sanoin.

Hän siirtyi istumaan lähemmäs ikkunaa. ”Annas kun mietin. Susan Burgessin mies jätti hänet ja muutti Ruotsiin, hänellä taisi olla siellä sukua. Hänhän oli kotoisin muistaakseni pohjoisesta, pikkukaupungista nimeltä New Sweden. Siis ennen kuin meni yliopistoon. Susan asuu edelleen Shirley Fallsissa yhdessä sen poikansa kanssa.”

”Onko hän vielä nätti?” kysyin.

”Ei todellakaan.”

Ja niin se alkoi, kuin nyöristä solmittu kissankehto joka yhdisti minut äitiin ja Shirley Fallsiin, juorut ja uutiset ja muistot Burgessin pojista kannattelivat meitä. Me kerroimme ja toistelimme. Minä kerroin äidilleni miten olin tutustunut Helen Burgessiin, Jimin vaimoon, siihen aikaan kun he asuivat niin kuin minäkin Brooklynin Park Slopessa. Burgessit muuttivat sinne Hartfordista Packerin oikeudenkäynnin jälkeen, kun Jim sai töitä isosta manhattanilaisesta lakitoimistosta.

Satuimme kerran mieheni kanssa illallisella istumaan lähellä Heleniä ja hänen ystävätärtään eräässä Park Slopen kahvilassa, ja poikkesimme Helenin pöydässä lähtiessämme. Olin juonut vähän viiniä – taisin lopettaa sen jälkeen – ja sanoin hänelle että olin kotoisin samasta kaupungista jossa Jim oli kasvanut. Helenin kasvoilla käväisi ilme jota en unohtanut. Aivan kuin hän olisi säikähtänyt. Hän kysyi nimeäni ja minä kerroin sen ja hän sanoi, ettei Jim ollut koskaan maininnut minua. Minä olinkin häntä nuorempi, sanoin. Ja hän kohensi kankaista lautasliinaansa ja kohautti hartioitaan ja sanoi: ”En ole käynyt siellä vuosiin. Olipa hauska tavata. Hei vaan.”

Äidin mielestä Helen olisi voinut olla ystävällisempi sinä iltana. ”Mutta hänhän oli rikas. Hän piti itseään parempana kuin jotakuta Mainesta tullutta.” Olin oppinut jättämään tuollaiset huomiot omaan arvoonsa, en enää välittänyt äitini tarpeesta olla aina puolustamassa Mainea.

Mutta kun Susan Burgessin poika sitten meni tekemään sen mitä teki – ja kun juttu sitten levisi lehdissä, jopa The New York Times kirjoitti siitä ja televisiossakin siitä oli jut-

tua – sanoin puhelimessa äidilleni: ”Taidan kirjoittaa kirjan Burgessin lapsista.”

”Se onkin hyvä aihe”, hän sanoi.

”Ihmiset eivät pidä siitä että kirjoitan tuttavistani.”

Äiti oli sinä iltana väsynyt. Hän haukotteli. ”Ethän sinä heitä tunne”, hän sanoi. ”Ei kukaan koskaan tunne ketään.”

Ensimmäinen kirja

1

Eräänä tuulisena lokakuun iltapäivänä Brooklynin Park Slopessa Helen Farber Burgess oli pakkaamassa lomavarusteita. Iso sininen matkalaukku oli levällään sängyllä ja vaatteet, jotka hänen aviomiehensä oli valinnut edellisiltana, odottivat laskostettuina ja pinoissa nojatuolissa vuoteen viereillä. Aurinko pyrki sisälle huoneeseen ulkona pyyhkältävien pilvien lomasta niin että sängynpäädyn messinkiset nupit kiilsivät kirkkaina ja matkalaukku näytti kovin siniseltä. Helen kävi tuon tuosta vaatehuoneessa – siellä oli valtavien suuret peilit ja valkea hevosenjouhitapetti ja korkean ikkunan pielet olivat tummaa puuta – ja asteli edestakaisin makuuhuoneessa, jonka ranskalaiset ikkunat oli nyt suljettu, mutta jotka lämpimällä säällä avattiin parvekkeelle, josta näki puutarhaan. Helen poti eräänlaista henkistä halvausta aina pakatessaan matkalle, joten puhelimen pirinä soi hänelle hetkellisen helpotuksen. Kun hän näki ruudulla sanat tuntematon numero, hän tiesi että soittaja oli joko joku hänen miehensä lakitoimiston osakkaan vaimo – toimisto oli arvovaltainen ja sen lakimiehet kuuluisia – tai sitten hänen lankonsa Bob, jolla oli ollut vuosikausia salainen puhelin-

numero, mutta joka ei ollut, eikä koskaan tulisi olemaan-
kaan kuuluisa.

"Ihanaa että se olet sinä!" Helen sanoi ja kiskaisi piironginlaatikosta värikkään huivin, mallasi sitä eteensä ja pudotti sen sitten sängylle.

"Onko?" Bob kuulosti hämmästyneeltä.

"Pelkäsin että se olisi Dorothy." Helen asteli ikkunan luo ja katseli puutarhaansa. Tuuli taivutti luumupuuta ja hapan-
kirsikan keltaiset lehdet pyrähtelivät maassa.

"Mikset halunnut että soittaja olisi Dorothy?"

"Hän on nykyään niin uuvuttava", sanoi Helen.

"Sinä olet siis lähdössä heidän kanssaan viikoksi matkoille?"

"Kymmeneksi päiväksi. Tiedetään."

Pienen hiljaisuuden jälkeen Bob sanoi: "Niinpä", hänen äänensä madaltui ymmärtäväiseksi todella nopeasti ja uskottavasti – se oli langon vahvuus, Helen ajatteli, hänen outo taitonsa hypätä jalat edellä muutamaksi sekunniksi tottaalisesti toisen yksityiseen maailmaan. Hänestä olisi saanut hyvän aviomiehen, mutta ei sittenkään: Bobin vaimo oli jättänyt hänet vuosia sitten.

"Me olemme matkustaneet heidän kanssaan ennenkin", Helen muistutti Bobia. "Hyvin se menee. Alan on hirmuisen mukava kaveri. Tylsä mutta mukava."

"Ja toimiston pomo", Bob sanoi.

"Sitäkin." Helen sanoi leikkisästi. "Vähän hankala sanoa, 'lähtisimme mieluiten kahdestaan.' Jim sanoo että heidän vanhin tyttärensä on sotkenut asiansa oikein kunnolla – hän on lukiossa – ja perheen terapeutti oli ehdottanut Dorothylle ja Alanille pientä matkaa. En tiedä miksi joku kehottaa lähtemään matkalle jos lapsi on pulassa, mutta tässä sitä nyt ollaan."

”En tiedä minäkään”, Bob sanoi vakavissaan. Ja jatkoi siten: ”Äsken sattui yksi juttu.”

Helen kuunteli ja taivutteli pellavahousut. ”Tule käymään”, hän sanoi. ”Mennään tuohon vastapäätä ravintolaan syömään kunhan Jim tulee kotiin.”

Puhelun jälkeen hän sai pakkaamiseen ryhtiä. Värikäs huivi pakattiin kolmen valkoisen pellavapuseron ja mustien ballerinatossujen kanssa ja mukaan sujahti korallinen kaulakoru, jonka Jim oli ostanut hänelle edellisvuonna. Juodessaan viskidrinkkiä parvekkeella Dorothyyn kanssa kun he odottelivat miehiä suihkusta golfin jälkeen, Helen sanoi: ”Bob on mielenkiintoinen ihminen.” Hän saattaisi ottaa puheeksi jopa tapaturman – miten Bob oli neljän vanhana leikkinyt auton vaihdekepillä niin että auto oli vierinyt mäkeä alas perheen isän päälle surmaten hänet; isä oli mennyt korjaamaan postilaatikkoo mäen juurella ja jättänyt pienet lapsensa autoon. Ihan hirveä juttu. Josta ei puhuttu koskaan. Jim oli kertonut siitä Helenille kerran kolmenkymmenen vuoden aikana. Mutta Bob oli ahdistunut, Helen yritti pitää häntä silmällä.

”Sinä olet enkeli”, Dorothy saattaisi sanoa ja nojautua tuoliinsa. Jättikokoiset aurinkolasit peittivät hänen katseensa.

Helen pudistaisi päätään. ”Siinä on ihminen joka kaipaa tulla huomatuksi. Ja kun lapsetkin ovat kasvaneet –” Ei, lapsia hän ei ottaisi puheeksi. Ei nyt kun Anglinsien tytär oli joron jäljillä, viipyi ulkona aamutunneille asti. Mitenkähän he selviäisivät kymmenestä päivästä ottamatta lapsia puheeksi? Täytyi kysyä Jimiltä.

Helen meni alakertaan ja astui keittiöön. ”Ana”, hän sanoi taloudenhoitajalle joka pesi bataatteja juuresharjalla. ”Ana, me syömme tänään ulkona. Voit mennä kotiin.”

Tuuli hajotti tummuudessaan upeat syyspilvet ja aurinko heitti kirkkaita laikkuja Seventh Avenuen rakennuksiin. Talossa oli kiinalaisia ravintoloita, korttikauppoja, koruliikkeitä, sekataavaramyymälöitä ja monta kukkakauppaa. Bob Burgess kulki niiden ohitse ylämäkeen kohti veljensä taloa.

Bob oli kookas mies, viisikymmentäyksivuotias, ja hänessä oli yksi huomattava ominaisuus: hän oli mukava. Bobin kanssa tunsivat olevansa pienessä ystävien lähipiirissä. Jos hän olisi ollut tietoinen siitä, hänen elämänsä olisi saatanut olla toisenlainen. Mutta hän ei tiennyt ja hänen sydäntään puristi joskus epämääräinen pelko. Eikä hän ollut vakaa. Ystävät tiesivät, että Bobin kanssa saattoi olla joskus tosi hauskaa, mutta kun seuraavan kerran tavattiin, hän saattoi olla levoton. Bob tiesi sen, koska hänen entinen vaimonsa oli kertonut siitä. Pam sanoi että Bob katosi omiin ajatuksiinsa.

”Niinhän Jimkin tekee”, Bob oli puolustautunut.

”Nyt ei puhuta Jimistä.”

Odottaessaan kadunkulmassa liikennevalon vaihtuvan Bob ajatteli kiitollisena kälyään, joka oli sanonut: ”Menään kadun toiselle puolelle syömään kun Jim tulee kotiin.” Juuri Jimin Bob halusikin nähdä. Se mitä Bob oli katsellut aiemmin istuessaan ikkunan ääressä neljännen kerroksen asunnossaan, mitä hän oli kuullut alapuolellaan olevasta asunnosta – se oli järkyttänyt häntä, ja ylittäessään nyt kadun ja ohittaessaan kahvilan, missä nuoret istuivat kannettavien tietokoneidensa sinisen valon lumoamina, Bob tunsivat vieraantuneensa kaikesta näkemästään. Aivan kuin hän ei olisi asunut New Yorkissa puolta elämästään, kaupungissa jota hän rakasti kuin lähimmäistään, aivan kuin

hän ei olisi koskaan lähtenyt villiheinién valtavilta pelto-
aukeilta, ei koskaan tuntenut tai halunnut mitään muuta
kuin kalvaita Uuden Englannin taivaita.

”Siskosi soitti juuri”, Helen sanoi päästäessään Bobin si-
sään takorautaisesta portista kaupunkitalon portaikkoon.
”Halusi puhua Jimin kanssa ja kuulosti kireältä.” Helen
kääntyi ripustamaan Bobin päällystakin komeroon ja sanoi:
”Tiedetään. Siltähän hän aina kuulostaa. Mutta sanon silti,
että Susan hymyili minulle kerran.” Helen istuutui sohvalle
ja nosti mustiin sukkahousuihin verhotut jalkansa alleen.
”Yritin matkia Mainen aksenttia.”

Bob istahti keinutuoliin. Hänen polvensa soutivat ylös
alas.

”Kenenkään ei pitäisi yrittää matkia Mainen aksenttia
mainelaiselle”, Helen jatkoi. ”En tiedä miksi etelän ihmi-
set suhtautuvat siihen mukavammin, mutta niin vain on.
Jos sanoo jotain eteläisittäin, väki ei pidä sitä mielistelynä.
Bobby, sinähän olet ihan sätkynä.” Hän nojautui eteenpäin
ja heilautti kättään. ”Ei se haittaa, mutta oletko kunnossa?”

Kiltteys oli aina heikottanut Bobia ja nyt hän tunsu sen
ihan fyysisesti, jotain aivan kuin valui hänen rinnassaan. ”En
oikein”, hän myönsi. ”Mutta aksentin suhteen osuit oikeaan.
Kun ihmiset vääntävät vitsiä mainelaisesta puhetavasta, sen
kuuleminen tuottaa tuskaa. Tekee kipeää.”

”Tiedän”, sanoi Helen. ”Kerrohan nyt minulle mitä on
tapahtunut.”

Bob sanoi: ”Adriana ja Preppy Boy ovat taas riidoissa.”

”Hetkinen”, sanoi Helen. ”Ahaa, aivan niin. Se alapuolel-
lasi asuva pariskunta. Ne joilla on se idioottimainen pieni
piski, joka haukkua räksyttää kaiken aikaa.”

”Täsmälleen.”

”Jatka”, Helen sanoi mielissään siitä että oli muistanut oikein. ”Hetki vain, Bob. Minun on kerrottava sinulle mitä näin eilen iltauutisissa. Osiossa ’Tosimiehet tykkäävät pienistä koirista’. Siinä haastateltiin paria erikoisen oloista – anteeksi vaan – hintin näköistä miestä, jotka pitivät syllissä pikkuisia koiria, joilla oli ruudulliset sadetakit ja kumisaappaat ja minä ajattelin: ’Nämäkö ovat uutisia?’ Me olemme sotineet Irakissa kohta neljä vuotta ja tätäkö pidetään uutisena? Se johtuu siitä etteivät he voi saada keskenään lapsia. Ihmiset pukevat koiransa. Anteeksi, olen kamalan pahoillani. Jatka vaan juttuasi.”

Helen nappasi tyynyn ja silitteli sitä. Hänen naamansa oli punastunut ja Bob ajatteli, että kälyllä oli kuuma aalto, joten hän painoi katseensa käsiin antaakseen Helenin toipua rauhassa, tajuaamatta että Helen oli punastunut, koska oli puhunut ihmisistä, joilla ei ollut lapsia – Bobhan oli lapseton.

”He riitelevät”, Bob sanoi. ”Ja aina kun he riitelevät, Preppy Boy – siis aviomies, he ovat naimisissa – huutaa yhtä ja samaa uudestaan ja uudestaan. ’Minä tulen hulluksi sinun kanssasi.’ Uudestaan ja uudestaan.”

Helen pudisti päätään. ”Kuvittele sellaista elämää. Haluatko drinkin?” Hän nousi ja meni mahonkiselle baari-kaapille ja kaatoi viskiä kristallilasiin. Hän oli lyhyt, kurvikas nainen mustassa puolihameessa ja beigessä neulepuserossa.

Bob joi puolet viskistä yhdellä kulauksella. ”Oli miten oli”, hän jatkoi ja huomasi miten Helenin ilme kiristyi. Helen inhosi sitä miten Bob sanoi ”oli miten oli”, vaikka Bob sen aina unohtikin, ja niin hän unohti nytkin, tuns vain epäonnistumisen ennakkoavistuksen. Ei hän osaisi sanoin kuvailla näkemäänsä surkeutta. ”Adriana tulee kotiin”,

Bob sanoi. ”Riita alkaa heti. Mies hoitaa huutamisen. Sitten hän vie koiran ulos. Mutta kun mies lähtee, tällä kertaa nainen soittaakin poliisiin. Sitä hän ei ole tehnyt ikinä ennen. Mies tulee takaisin ja hänet pidätetään. Kuulen kuinka poliisi sanoo vaimon kertoneen että mies on hakannut häntä. Ja heittänyt hänen vaatteensa ulos ikkunasta. Niinpä poliisi pidättää miehen. Ja mies oli *äimistynyt*. ”

Helen näytti siltä ettei tiedä mitä sanoisi.

”Mies on komea, tyylikäs vetoketjullisessa villapaidassaan, ja siinä hän nyt seisoo ja itkee: ”Mutta kulta, enhän minä ole koskaan lyönyt sinua, seitsemän vuotta ollaan oltu naimisissa, mitä sinä oikein meinaat? Älä viitsi, kulta!” Mutta hän on jo käsiraudoissa ja poliisit taluttivat hänet kadun yli kirkkaassa päivänvalossa poliisiautoon ja pitivät hänet yön yli putkassa.” Bob nousi keinutuolista ja meni mahonkikappille kaatamaan itselleen lisää viskiä.

”Olipa surullinen tarina”, Helen sanoi pettyneenä. Hän oli toivonut jotain dramaattisempaa. ”Mutta miksei mies ajatellut ennen kuin löi.”

”En minä usko että hän oli lyönyt.” Bob palasi keinutuoliin.

Helen sanoi mietteissään: ”Mahtavatko pysyä naimisissa.”

”Tuskin.” Bobia alkoi väsyttää.

”Mikä sinua eniten vaivaa?” Helen kysyi. ”Sekö että avio-
liitto hajoaa vai putkaan joutuminen?” Bob ei näyttänyt helpottuneelta, ja Helen otti sen henkilökohtaisesti.

Bob keinutteli hetken. ”Kaikki.” Hän napsautti sormiaan. ”Se kävi tuosta vain. Tarkoitan että se oli muuten ihan tavallinen päivä.”

Helen tälläsi tyynyn sohvan selkänojaa vasten. ”Ei päivä minusta kovin tavallinen ole, jos miehesi joutuu putkaan.”

ELIZABETH STROUT (s. 1956) on kiitetty ja paljon luettu yhdysvaltalainen kirjailija. Strout voitti vuonna 2009 Pulitzer-palkinnon teoksellaan *Olive Kitteridge*, josta on tehty Emmy-palkittu tv-sarja. Pienoisromaani *Nimeni on Lucy Barton* oli monien muiden Stroutin teosten tavoin arvostelu- ja myyntimenestys. Suomessa kirjabloggarit äänestivät sen 2018 parhaaksi käännösromaaniksi. Elizabeth Strout on koulutukseltaan juristi. Hän on Mainesta lähtöisin oleva pikkukaupungin tyttö, joka nykyään asuu New Yorkissa.

Keski-ään taitavin tulkki Elizabeth Strout ruotii kriisin vinouttamia perhesuhteita romaanissa, jossa menetetään kaikki, koetaan hiljaista, sokaisevaa pakokauhua ja lopulta päädytään helpotuksen suvantoon. Elämästähän siinä on kyse.

”Se, mikä tekee Stroutista poikkeuksellisen, on täydellinen tasapaino, jonka hän saavuttaa tarinan imun ja tunteiden intensiteetin välillä.”

CHICAGO TRIBUNE

”Yhtä kunnianhimoinen kuin Philip Rothin *Amerikkalainen pastoraali* mutta sävyltään intiimimpi” TIME

Päällys: Laura Lyytinen • Alkuperäiskuvat: Istockphoto ja Adobe Stock

